

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün: “Anayasa Mahkemesi kararı tartışmasız uygulanmalı”

09.11.2023

Anayasa Mahkemesi'nin, anayasanın 14. maddesindeki yasama dokunulmazlığına ilişkin düzenlemede mahkeme içtihadı değil açık bir kanun düzenlemesi aradığına dikkat çeken Av. Mehmet Gün, Yargıtay 3. Dairesi'nin tutumunun derin bir anayasa ve yargı krizine yol açtığını söyledi.

Gezi davası sanıklarından, Türkiye İşçi Partisi (TİP) Hatay Milletvekili Av. Can Atalay hakkında Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) verdiği hak ihlali kararının yerel mahkeme olan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından uygulanmamasının yol açtığı gerilim, yüksek yargıda bir çatışmaya dönüştü. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın “Can Atalay yasama dokunulmazlığından yararlanamaz” mütalaasının ardından Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin aynı yöndeki kararı ve yanı sıra Anayasa Mahkemesi'nin hak ihlali kararı veren üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunması, derin bir anayasa ve yargı krizine yol açtı. Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, gelişmeleri şöyle değerlendirdi:

Yasama dokunulmazlığı istisnası kanun ile netleşmeli

“Anayasanın 153. maddesi gereğince AYM kararlarının derhal yerine getirilmesi zorunlu. En başta, 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin gerekli kararı vermeyerek sorumluluğu Yargıtay'a atması doğru değil. Dosyayı böylece ele alan Yargıtay 3. Ceza Dairesi, AYM kararına uymamaya karar verdi. Her iki mahkemenin kararları incelendiğinde AYM ile Yargıtay arasındaki fark şöyle ortaya çıkmakta: AYM'ye göre anayasanın 14. maddesindeki yasama dokunulmazlığına istisna olan hallerin bir kanunla düzenlenerek netleşmesi gerekir ve bu muğlaklık, mahkeme ve Yargıtay içtihatları ile sağlıklı olarak doldurulamaz. O nedenle yasama dokunulmazlığı ihlal edilmiştir. Yargıtaya göre ise 14. maddedeki istisnalar mahkeme içtihatları ile doldurulmuştur ve AYM'nin bu içtihatları göz ardı ederek ihlal kararı vermeye yetkisi yok.

AYM kararının uygulanması zorunlu

“Hem İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin hem de Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin kararı, anayasanın 153. maddesinde öngörülen ve AYM kararına üstünlük tanıyıp koşulsuz olarak uyulmasını gerektiren hiyerarşiye aykırıdır. Yargı makamlarının kararları arasında anayasa ile net bir şekilde oluşturulan hiyerarşinin göz ardı edilmesi kabul edilemez. AYM ile Yargıtay ve ilk derece mahkemeleri arasındaki bu ilişki devlet düzeni ve birliği ile yakından ilgilidir. Ne kadar hatalı olursa olsun AYM kararı tartışmasız uygulanmalı, Yargıtay, kararlar hiyerarşisine uygun davranmalıdır. Yargıtay, AYM kararını,

anayasanın yorumu yanlıştır diyerek eleştirmekte ve uygulamaktan kaçınıyor ancak Resmi Gazete’de yayınlanan AYM kararında bir sahtelik olmadığına göre, hatalı olsa bile, kararın aynen ve derhal uygulanması zorunludur.

AYM üyelerinin soruşturulması fiilen imkansız

“AYM üyeleri hakkında soruşturma yapılabilmesi, adı geçen üyelerin çekinmek zorunda olması sebebiyle genel kurul nisabı oluşmasını engelleyeceğinden, fiilen imkansızdır. Benzer bir şekilde Yargıtay üyeleri hakkında anayasanın 153. maddesine aykırılık nedeniyle yapılacak bir soruşturma başvurusu da Yargıtay Başkanlar Kurulu izin vermediği takdirde yerine getirilemeyecektir. Bu durum, uyum ve işbirliği içinde çalışması gereken bu iki güzide kurumumuzu birbirine düşürme kapasitesi taşımaktadır. Dolayısıyla Yargı üyelerinin bağımsızlıklarından ödün vermeksizin hesapverirliğini sağlamak ciddi bir tasarım sorunu ortaya çıkarmaktadır. Hiçbir yargı mensubunun suçunu soruşturması kendi kurumunun izin vermesine tâbî olmamalı, bu görev yetkin ve uzman bir mahkeme tarafından görevin hassasiyetlerine uygun bir şekilde yerine getirilmelidir.

Adalet Yüksek Mahkemesi kurulsun

“Milletvekillerinin yasama dokunulmazlığı sağlam hukuki süreçler ve uzman mahkeme tarafından incelenmek suretiyle güçlendirilmeli, ancak peşin dokunulmazlık verilerek, yasama dokunulmazlığının, yasama faaliyeti ile ilgili olmayan suçların sonuçlarından korunma sağlayan bir sığınak haline gelmesi de önlenmelidir. Daha İyi Yargı Derneği, milletvekillerinin yasama dokunulmazlığında Meclis’in dokunulmazlık kaldırması, yargıçların suçlarının soruşturmasında kendi kurumlarının izin vermesi şartlarının kaldırılmasını, bu hususta oluşturulacak uzman Adalet Yüksek Mahkemesi’nin bağımsızca, izin almadan soruşturma ve yargılama yapmasını, yüce divanda açılacak davalarda ise iddianameyi onaylamasını öneriyor.”